

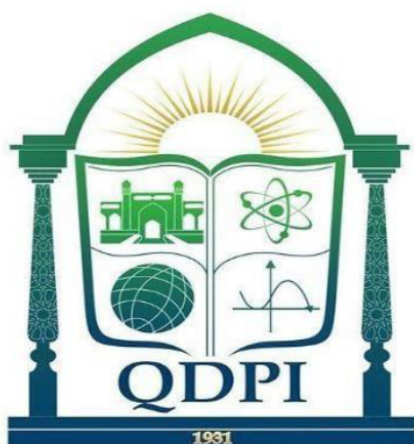

ZAMONAVIY TA'LIMNI
BOSHQARISHDA RAQAMLI
TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH ISTIQBOLLARI

**ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
УПРАВЛЕНИИ СОВРЕМЕННЫМ
ОБРАЗОВАНИЕМ**

30 may 2024 yil
30 мая 2024 года
May 30 th, 2024

**PROSPECTS FOR THE USE OF
DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE
MANAGEMENT OF MODERN
EDUCATION**

**“ZAMONAVIY TA’LIMNI BOSHQARISHDA RAQAMLI
TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI”**
mavzusidagi respublika ilmiy konferensiyasi
MATERIALLARI TO‘PLAMI 30.05.2024
Qo‘qon 2024

o'qituvchilarga har bir talabaning o'zlashtirish darajasini individual ravishda nazorat qilish va ularga mos ravishda yordam berish imkonini beradi.

Ma'lumotlar analitikasi: Raqamli ta'lim platformalari, o'qituvchilar uchun ma'lumotlar analitikasini taqdim etadi, ya'ni o'qituvchilar talabalar tomonidan yuklab olingan vazifalar va sinovlar bo'yicha ma'lumotlarni o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin. Bu, o'qituvchilarga har bir talabaning o'zlashtirish darajasini tushunish va ularga mos ravishda yordam berish imkonini beradi.

Munozara va maslahatlashish: Raqamli ta'lim platformalari o'qituvchilar uchun munozara va maslahatlashish imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu, o'qituvchilarga talabalar bilan birebir muloqot va maslahatlashish orqali ularning o'zlashtirish darajasini tushunish va ularga yordam berish imkonini beradi.

XULOSA: Xulosa qilib shuni ayta olamanki, raqamli ta'lim platformalari o'qituvchilar uchun individual chetlash va o'zlashtirish imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu, o'qituvchilarga har bir talabaning o'zlashtirish darajasini nazorat qilish va ularga mos ravishda yordam berish imkonini beradi. Bu esa o'qituvchilar uchun ta'lim jarayonini samarali va individual ravishda o'zlashtirishga yordam beradi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Teaching Online: A Practical Guide" - Susan Ko, Steve Rossen
2. "The Online Teaching Survival Guide" - Judith V. Boettcher, Rita-Marie Conrad
3. e-Learning and the Science of Instruction" - Ruth Colvin Clark, Richard E. Mayer
4. Design for How People Learn" - Julie Dirksen
5. "Engaging Learning: Designing e-Learning Simulation Games" - Clark N. Quinn

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O‘QUV JARAYONIDAGI IMKONIYATLARI

Turdaliyev Sodiqjon Muminjonovich – Qo‘qon DPI, assistent o‘qituvchi

Tel: (91)324-26-27

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli texnologiyalardan mobil ta’lim va zamonaviy mobil qurilmalarning o‘quv jarayonidagi imkoniyatlari haqida yoritiladi.

Kalit soʻzlar: mobil ta’lim, zamonaviy mobil qurilmalar, oliy ta’lim, Internet, AKT.

Oʻzbekiston Respublikasida oliy ta’limni tizimli isloh qilishning ustuvor yoʻnalishlarini belgilash, zamonaviy bilim va yuksak ma’naviy-axloqiy fazilatlariga ega, mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga koʻtarish, oliy ta’limni modernizatsiya qilish, ilgʻor ta’lim texnologiyalariga asoslangan holda ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish maqsadida Oʻzbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi qabul qilindi.

Unda ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalar va zamonaviy usullarni joriy etish boʻyicha quyidagi tadbirlar amalga oshirish nazarda tutilgan:

➤ zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta’lim texnologiyalarining mustahkam integratsiyasini ta’minlash, bu borada pedagog kadrlarning kasbiy mahoratini uzluksiz rivojlantirib borish uchun qoʻshimcha sharoitlar yaratish;

➤ ta’lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta’lim xizmatlarini rivojlantirish, vebinar, onlayn, «blended learning», «flipped classroom» texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etish;

➤ zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida masofaviy ta’lim dasturlarini tashkil etish;

➤ ma’ruza va amaliy mashgʻulotlar, seminarlarni onlayn kuzatish va oʻzlashtirish imkonini beruvchi, shuningdek ularni elektron axborot saqlovchilarga yuklovchi «E-MINBAR» platformasini amaliyotga joriy etish, ta’lim jarayonlarida «bulutli texnologiyalar»dan foydalanish.

Demak, bularni amalga oshirishda bevosita yuqori axborot kommunikatsiya texnologiyalari asosida jahon tajribasiga tayanish, uni amalga joriy qilish, pandemiya sharoitida onlayn ta’limni rivojlantirish, uni oʻzbek mentalitetiga moslashtirish zarurati paydo boʻldi.

Hozirda axborot kommunikatsiya texnologiyalarining shiddat bilan rivojlanishi bilim oluvchilar (o‘quvchi, talaba, katta yoshdagilar va h.k.) uchun eng rivojlangan davlatlardagi yetakchi mutaxassislaridan ta’lim olish imkoniyatini vujudga keltirdi. Bunday ta’lim shakli masofaviy ta’lim deb nomlanadi.

Zamonaviy mobil qurilmalarning texnik xarakteristikalarini, ya’ni qurilmalar uchun yaratilgan maxsus ilovalar va veb-saytlar yordamida ta’lim oluvchilar uchun masofaviy ta’lim olish imkoniyatini yaratadi.

Hozirgi kunda Smartfonlar va planshetlar hayotimizga tobora ko‘proq qo‘shilmoqda. Biz do‘stlarimiz bilan ijtimoiy tarmoqlarda muloqot qilamiz, film tomosha qilamiz, o‘yin o‘ynaymiz, kitob o‘qiyamiz va h.k.

Mobil sohaga o‘tish bilan ta’lim ushbu muhit sharoitlariga moslashadi, yanada ixcham va interaktiv bo‘ladi. Mobil veb-saytda, ma’lumotni vaziyatga iloji boricha kichikroq qilib singdirish va shu bilan birga ma’lumot bilan o‘zaro aloqalar jarayoni yoqimli bo‘lishi muhimdir. Shunga ko‘ra, foydalanuvchi odatlari o‘zgarib bormoqda: talabalar tobora ta’limning sodda, samarali va qiziqarli bo‘lishini istashmoqda.

Istalgan daqiqada qayerda bo‘lsangiz ham o‘qish mumkin bo‘ldi: agar bir daqiqangiz bo‘lsa, kayfiyatingiz yaxshi edi - har qanday mavzuda dasturni ochishingiz va mashq qilishingiz mumkin. Shuning uchun o‘qish ancha qulaylashdi va buni biroz, lekin tez-tez bajarish mumkin bo‘ldi, bu esa o‘quv jarayonida juda muhimdir.

Mobil qurilmalar uzoq vaqtdan beri mavjud bo‘lgan o‘quv vositalariga ajoyib qo‘shimcha bo‘lib kelgan va ba’zi joylarda kompyuterni almashtirgan. Agar biz vebseminarlarni misol qilib olsak, u holda mobil qurilmalar yordamida siz ish joyingizga bog‘lanib qolishingiz mumkin emas. Bundan tashqari, hozirda Internet deyarli hamma joyda (metroda, kafelarda, parklarda) mavjud bo‘lib, ta’lim olish imkoniyati yanada oshdi.

Mobil texnologiyalarning rivojlanishi ta’limni doimiy ravishda o‘zgartiradi. Ta’lim endi bo‘sh joy yoki stol, kompyuter yoki qimmatbaho darsliklar kabi vositalar bilan chegaralanmaydi. Buning o‘rniga, ilm olish kuchi har kimning barmoq uchida joylashgan bo‘lib, darhol kirish va cheksiz imkoniyatlarga ega ega bo‘lishi mumkin.

Bugungi kunda millionlab kishilar Internetga kiradigan ulangan mobil qurilmaga va kompyuterdan va mobil qurilmadan foydalanishi mumkin. Mobil texnologiyalar bizning yashash tarzimizni o‘zgartirmoqda va bu bizning o‘rganish uslubimizni o‘zgartira boshlaydi. Simsiz tarmoqlar bilan portativ hisoblash moslamalarini (iPADS, noutbuklar, planshetlar, PDA va smartfonlar kabi) ishlatish mobillik va mobil ta’limga imkon beradi, bu esa o‘qitish va o‘rganishni an’anaviy sinf xonasidan tashqarida ham kengaytirishga imkon beradi.

Mobil ta’lim, istalgan vaqtda va istalgan joyda o‘rganish uchun mobil texnologiyalardan yakka o‘zi yoki boshqa axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) bilan birgalikda foydalanishni o‘z ichiga oladi. Ta’lim turli shakllarda bo‘lishi mumkin: odamlar mobil qurilmalardan ta’lim resurslariga kirish, boshqalar bilan muloqot qilish yoki sinf ichida va tashqarisida tarkib yaratish uchun foydalanishlari mumkin. Mobil ta’lim shuningdek, maktab tizimlarini samarali boshqarish va maktablar va oilalar o‘rtasidagi aloqani yaxshilash kabi keng qamrovli ta’lim maqsadlarini qo‘llab-quvvatlashni o‘z ichiga oladi.

E’tibor bering, mobil qurilmalar maxsus qo‘shimchalarsiz - mobil ilovalarsiz unchalik foydali bo‘lmaydi. Ta’limda mobil ilovalarning ahamiyati tobora ortib bormoqda va buning asosiy sababi ular taqdim etayotgan imkoniyatlardir:

- o‘quvchilarning dars davomida va sinfdan tashqari ishlarda topshiriqlar bo‘yicha birgalikdagi ishi;
- fayllarni almashtirish;
- masofaviy ta’limni tashkil etish va ota-onalar bilan o‘zaro aloqalar.

Mobil ilova nima? Mobil ilova - bu ma’lum bir platformada o‘rnatilgan, bu sizga turli xil harakatlarni amalga oshirishga imkon beradigan ma’lum funktsiyalarga ega dastur.

Ta’lim uchun mobil ilovalarning ahamiyati nafaqat yangi texnologiyalar nuqtai nazaridan ularning umumiy mavjudligi va jozibadorligi, balki ular taqdim etayotgan imkoniyatlar tufayli ham ortib bormoqda: talabalarning topshiriqlar bo‘yicha

birgalikdagi ishlashi, maktabdan tashqarida o‘rganish, hamma gapirish, qatnashish imkoniyatiga ega (aksincha qo‘l ko‘tarish bilan).

Ta’lim muassasalari uchun mobil ilovalardan foydalanish quyidagilarga imkon beradi:

- talabalar bilim darajasi ustidan yagona nazoratni amalga oshirish;
- test va testlarni o‘tkazishni soddalashtirish;
- ta’lim jarayonining barcha ishtirokchilari o‘rtasida ma’lumot almashishni tezlashtirish, o‘qituvchilar va talabalar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir jarayonini soddalashtirish;
- o‘quv jarayonini jadallashtirish va modernizatsiyalashni amalga oshirish;
- tarqatilgan ta’lim manbasini tashkil etish;
- o‘quv jarayoni ishtirokchilarining joylashuvi to‘g‘risida ma’lumot bermasdan talabalarning birgalikdagi faoliyatini ta’minlash;
- o‘quv, uslubiy va ma’lumotnomalarning shaxsiy media-kutubxonasi sifatida mobil qurilmadan foydalanish;
- ta’lim va tadqiqot maqsadida mobil qurilmani ta’lim muassasasi tarmog‘idagi qurilmalarga ulash;
- Ta’lim va ilmiy tadqiqotlar uchun mobil ilovalar va o‘matilgan sensorlardan foydalanish, atrof-muhit to‘g‘risida ma’lumot to‘plash.

Ta’limga mo‘ljallangan mobil ilovalar haqida gapirganda, ularning talabalar va o‘qituvchilar, ta’lim faoliyati ko‘rsatkichlari haqida ma’lumotni saqlash uchun yagona axborot maydoni sifatida foydalaniladigan bulutli xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini ta’kidlash kerak.

Hozirgi vaqtda bolalar alifbosidan tortib, o‘z-o‘zini o‘rganish uchun, muloqot qilish uchun, shuningdek mobil ta’lim uchun qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan mobil ilovalarning turlari juda ko‘p.

Shu asosda Android tizimidagi “Google Play” dasturiy ta’minotini mobil qurilmalar uchun qismini tahlil qilishga harakat qildik.

Google Play (sobiq Android Market) - bu ilovalar do‘koni, shuningdek Google'dan o‘yinlar va kitoblar, bu uchinchi tomon kompaniyalariga Android qurilmalari egalari turli xil ilovalarni o‘rnatish va sotib olishni taklif qilish imkonini beradi .

Google Play 2008 yil 22 oktyabr Android Market sifatida faoliyat yuritibva 2012 yil 6 mart nomi Google Play deb o‘zgartirildi.

Google Play'da juda ko‘p foydali va keraksiz ilovalar mavjud. Do‘konda bepul va pullik ilovalar mavjud.

2017-yil sentabr holatiga ko‘ra Google Play’da 3 milliondan ortiq Android ilovalari mavjud. 145 dan ortiq mamlakatlardagi foydalanuvchilar 122 tagacha mahalliyashtirilgan versiyalari bo‘lgan ilovalarni xarid qilishlari mumkin, garchi Google yordam sahifasida: “Mamlakat yuqorida sanab o‘tilgan bo‘lsa ham, ba’zi hududlarda pullik kontent mavjud bo‘lmasligi mumkin”. 150 dan ortiq mamlakatlarda ishlab chiquvchilar Google Play-da ilovalarni tarqatishlari mumkin, ammo har bir mamlakat sotuvchini ro‘yxatdan o‘tkazishni qo‘llab-quvvatlamaydi. Ilovalarni yuklab olish soni 82 milliardga yetdi. Biroq, shu bilan birga, foydalanuvchilar do‘konda ko‘pincha past sifatli dasturlar (taxminan 13%), shuningdek zararli dasturlar mavjudligidan shikoyat qiladilar.

2013-yilning 15-mayida bo‘lib o‘tgan Google I/O konferensiyasida hozirgacha dunyo bo‘ylab 900 milliondan ortiq Android qurilmalari faollashtirilgani e‘lon qilindi. Google Play’dan 48 milliarddan ortiq ilovalar yuklab olindi, ulardan 2,8 milliard oxirgi oyda yuklab olindi.

Google Play dasturidagi ilovalar 30 dan ortiq toifaga ega:

Ilovalar

• Biznes • Vidjetlar • Jonli fon rasmi • Salomatlik va sport • Asboblar • Kitoblarva ma'lumotnomalar • Komikslar • Dori - Musiqa va audio • Multimedia va video • Yangiliklar va jurnallar	• Ta'lim • Shaxsiylashtirish • Ob-havo • Xaridlar • Sayohatlar • Ish • O'yin-kulgi • Turli xil • Ulanish • Ijtimoiy • Sport	• Hayot tarzi • Transport • Moliya • Surat
--	---	---

Eng mashhur dasturlarning ro'yxati 1-jadvalda keltirib o'tamiz:

1-jadval Mobil ilovalar

Ilova nomi	Tavsifi
Microsoft ilovalari (Word, Excel, Power Point, OneNote, OneDrive)	Hatto kompyuter mavjud bo'lmaganda ham ma'lumotlarni qayta ishlashga imkon beruvchi qulay mobil versiyalar.
Google ilovalari (disk, pochta, playmarket, Google Maps, Google Earth)	Fayllaringizga tezkor kirish, kerakli dasturlarni yuklab olish uchun qulay interfeys. Onlayn ravishda sun'iy yo'ldosh interaktiv xaritalari. Virtual globus
Onlayn–kutubxona (Aldebaran, Artefakt, Архив «TarraNova», самоЛИТ, ЛитРес, ЛитМиридр.)	Ba'zi manbalarda onlayn tarzda kitobni yuklab olish yoki o'qish mumkin, turli janrdagi asarlarning katta to'plami.
GeoGebra	Geometriya, algebra, jadvallar, grafikalar, statistika va arifmetikani o'z ichiga olgan barcha ta'lim darajalari uchun bepul, o'zaro faoliyat platformalardagi dinamik matematik dastur, ulardan foydalanish oson bo'lgan bitta to'plamda.

Astronomik ilovalar (Astronomy Picture of the Day, Planets, StarChart)	Siz yulduzlar, burjlar haqidagi ma’lumotlarni ko‘rishingiz, shuningdek osmonni kuzatishingiz, o‘tmish va kelajakdagi holatini kuzatishingiz mumkin.
Muzeylar («Muzey Ermitaj», «MoMa», «Guggenheim», «Musée du Louvre HD», «Your Art», «Love Art: National Gallery, London»	Dunyoning buyuk muzeylari bo‘ylab yurish va ularning ekspozitsiyalarini tomosha qilish imkoniyatini beruvchi dastur.

Shunday qilib, shuni ta’kidlash kerakki, mobil texnologiyalarning o‘sishi ta’lim sohasida doimiy o‘zgarishlarni amalga oshirmoqda.

Ta’lim jarayonida mobil qurilmalardan foydalanish ta’lim motivatsiyasini oshirish usullaridan biridir. Mobil qurilmalar insonning asosiy ehtiyojlarini amalga oshirishga yordam beradi - aloqa, ta’lim, o‘zini o‘zi anglash. Ushbu qurilmalarning o‘quv jarayoniga kiritilishi darslarning samaradorligini oshirish, o‘qituvchini odatdagi ishlardan ozod qilish, material taqdimotining jozibadorligini oshirish, vazifalar turlarini farqlash va qayta aloqa shakllarini diversifikatsiya qilish uchun mo‘ljallangan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

- 1.Sh.M.Mirziyoyevning 2019 yil 8 oktyabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmoni. Lex.uz.
2. “Beginning Андроид™ 4 Application Development”, by Wei-Meng Lee, printed at Radha Offset, Delhi in 2015, pages – 533.
3. “Professional Андроид 4Application Development”, Reto Meier – 2014 Published by John Wiley & Sons, pages-787

TA’LIM SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

MUNDARIJA / TABLE OF CONTENTS / СОДЕРЖАНИЕ		
1-SHO‘BA. Ta’lim va boshqarish: Zamonaviy ta’limni boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish istiqbollari.		
1.	ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЦИФРОВОЙ КАФЕДРЫ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ВУЗА..... <i>Устаджалилова Хурида Алиевна</i>	5
2.	TA’LIM -TARBIYA JARAYONIDA BOSHQARUV USLUBINI SAMARADORLIGINI OSHIRISH TEXNOLOGIYALARI..... <i>Kazimov Jamshid Shamshidinovich</i>	8
3.	MUAMMOLI TA’LIM MASHG’ULOTLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH..... <i>Yuldashev Shuxrat</i>	12
4.	TA’LIMNI BOSHQARISHNI O’QITISHDA METODIKANING AHAMIYATI.... <i>Abdukarimova Ziyoda</i>	17
5.	BUXGALTERIYA HISOBINING PAYDO BO’LISHI VA RIVOJLANISHI TARIXI..... <i>Abdullayeva Nazira Platona</i>	22
6.	Oliy ta’limda boshqaruv jarayonini zamonaviy axborot texnologiyalarining o’rni... <i>Marahimov Abdulla</i>	28
7.	MASOFAVIY TA’LIMDA WEB TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH... <i>Turdaliyev Sodiqjon Mo‘minjonovich</i>	32
8.	MATEMATIKA O’QITISHDA FUNKSIYA XOSSALARIDAN FOYDALANISH..... <i>Axmedova Gavhar Ahadovna, Maxmudova Ozoda</i>	35
9.	TA’LIMDA TEXNOLOGIYA DARSLARINI TASHKIL ETISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING, ZAMONAVIY TA’LIMNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI..... <i>Xidirov Ikromjon Meliboyevich</i>	38
10.	ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA INTERFAOL METODLAR INTEGRATSIYASINING GEOGRAFIYA O’QITISHDAGI AHAMIYATI..... <i>Madraximov Shuxratjon Shukurovich, Madraximova Maxfuza Axmedovna, Xamdanova Nozimaxon Rasuljon qizi</i>	41
11.	AYOLLARNI TA’LIM BOSHQARUVIGA JALB QILISH... <i>Istamova Nargiza Rustamovna, Nuriddinova Ravzaxon Yorqinjon qizi</i>	47
12.	Bo‘ljak o‘qituvchilarda kreativlikni rivojlantirish va Ta’lim boshqaruvida raxbarning kompatentligi. Kompetentsiya va kompetentlikning farqi..... <i>Nazirova Feruzaxon Abduaziz qizi</i>	52
13.	RAQAMLI TALIMNING O’QITUVCHILAR VA TALABALAR O’RTASIDAGI MUNOSABATLARGA KO’RSATILGAN TASIRI..... <i>Istamova Nargiza Rustamovna, Nuriddinova Ravzaxon Yorqinjon qizi</i>	58
14.	RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O’QUV JARAYONIDAGI IMKONIYATLARI... <i>Turdaliyev Sodiqjon Muminjonovich</i>	61